Määräykset ja ohjeet 5/2019

EU:n vakavaraisuusasetukseen liittyvät määräykset ja ohjeet

Dnro
FIVA 3/01.00/2019

Antopäivä
14.6.2019

Voimaantulopäivä
1.9.2019

Lisätietoja
Pankkivalvonta/Pankkivalvonnan lakiasiat
Pankkivalvonta/Pankkien riskialueet
Pankkivalvonta/Pankkien tarkastus ja mallit
Digitalisaatio ja analyysi/Digitalisaatio ja pankkipalvelut

FINANSSIVALVONTA
puh. 09 183 51
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi
finanssivalvonta.fi

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toiminta-ohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Sisällysluettelo

1 Soveltamisala ja määritelmät ... 6

1.2 Määritelmät ... 6

2 Säädöstausta ja kansainväliset suositukset ... 7

2.1 Lainsäädäntö ... 7

2.2 Euroopan unionin asetukset ... 7

2.3 Euroopan unionin direktiivit ... 9

2.4 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet ... 9

2.5 Kansainväliset suositukset ... 9

3 Tavoitteet ... 12

4 Omat varat ja niiden vähimmäismäärä ... 13

4.1 Uusien omiin varoihin luettavien pääomainstrumenttien ehtojen hyväksyminen ja niiden toimittaminen Finanssivalvonnalle ... 13

4.1.2 Osakeyhtiölain mukaisten pääomalainojen merkintä omiin varoihin ... 14

4.2 Siirtymäsäännökset ... 14

4.2.1 Toissijaisen pääoman (T2) vähennyksiin sovellettavat prosenttiosuudet ... 14

4.2.2 Vanhojen pääomainstrumenttien ja erien vapauttaminen määräajaksi uusien säännösten soveltamisesta ... 15

5 Rahoitusalan ulkopuolisten huomattavien omistusosuuksien vakavaraisuuskäsittely ... 16

6 Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä ... 17

6.1 Määritelmät ... 17

6.2 Vastuuryhmät ... 17

6.2.1 Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta; EU:n vakavaraisuusasetuksen 114 artikla ... 17

6.2.2 Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta; EU:n vakavaraisuusasetuksen 115 artikla 17

6.2.3 Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta; EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artikla 18

6.2.4 Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä; EU:n vakavaraisuusasetuksen 119 artikla 18

6.2.5 Vähittäissaamiset; EU:n vakavaraisuusasetuksen 123 artikla 19

6.2.6 Asuinkiinteistövakuudelliset saamiset; EU:n vakavaraisuusasetuksen 125 artikla ... 19

6.2.7 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut; EU:n vakavaraisuusasetuksen 127 artikla 20

6.2.8 Erityisen suuren riskin sisältävät riskin erät, EU:n vakavaraisuusasetuksen 128 artikla 20

7 Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä 22

7.1 IRBAn lyhenteet 22

7.2 Sääntelykehikko 22

7.3 IRBAn käyttöönotto 23

7.4 Maksukyvyttömyyden määritelmä 23

8 Luottoriskin vähentämistekniikat 25

8.1 Valtioiden ja muun julkisen sektorin vastatakaukset 25

9 Vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimus 26

9.1 Suojausryhmät 26

10 Markkinariskin vakavaraisuusvaatimus 27

10.1 EBAn ohjeistus 27

10.2 Hyödykeriskin maturiteettipohjainen laskentatapa 27

11 Arvopaperistamisen vakavaraisuusvaatimus 29

11.1 EBAn ohjeistus 29

12 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus 30
12.1 Laskentamenetelmien käyttöönoton edellytykset 30
12.1.1 Perusmenetelmä 30
12.1.2 Standardimenetelmä 30
12.1.3 Vaihtoehtoinen standardimenetelmä 31
12.1.4 Kehittynyt menetelmä 31
13 Suuret asiakasriskit 32
13.1 EBAn ohjeistus 32
13.2 Säännösten soveltaminen Rahoitus- ja vakuutusryhmittymään 32
13.3 Suurten asiakasriskien rajoittaminen 32
13.4 Suurten asiakasriskien ylitysraportointi 32
14 Likviditeettiriskivaatimukset 34
14.1 EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennen osan soveltaminen sijoituspalveluyrityksiin 34
14.2 Muita tuotteita ja palveluita koskevat likviditeetin lisäulosvirtaukset 34
15 Vakavaraisuus- ja likviditeettiriskitietojen julkistaminen 35
15.1 EBAn ohjeistus 35
15.2 Merkittävän tytärluottolaitoksen tai -sijoituspalveluyrityksen julkistamisvelvollisuus 36
16 Kumotut määräykset ja ohjeet 37

1 Soveltamisala ja määritelmät

(1) Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettuihin valvottaviin:

- luottolaitokset
- sijoituspalveluyritykset
- rahastoyhtiöt
- vaihtoehtorahastojen hoitajat
- talletuspankkien yhteenliittymien keskusyhteisöt
- luottolaitosten omistusyhteisöt
- sijoituspalveluyritysten omistusyhteisöt
- rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyritykset.

(Annettu 18.1.2022, voimaan 21.1.2022)

(2) Luottolaitosten osalta näitä määräyksiä ja ohjeita ei sovelleta niihin luottolaitoksiin, joiden valvonta on YVM-asetuksen mukaisesti siirretty Euroopan keskuspankille.[1]

(3) Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien emoyrityksiin sovelletaan ainoastaan näiden määräysten ja ohjeiden lukua 13.

(4) Sijoituspalveluyritysten ja niiden omistusyhteisöjen sekä rahastoyhtiöiden ja vaihtoehtorahastojen hoitajien osalta näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan siltä osin, kuin ne koskevat kyseisiin valvottaviin sovellettavia EU:n vakavaraisuusasetuksen artikloja.

(Annettu 18.1.2022, voimaan 21.1.2022)

(5) Luottolaitosten omistusyhteisöihin näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan ainoastaan niiden konsolidoidun taloudellisen aseman perusteella.

1.2 Määritelmät

Näissä määräyksissä ja ohjeissa käytetään jäljempänä seuraavia määritelmiä:

(6) *Valvottavalla* tarkoitetaan kaikkia edellä luvussa 1.1. esitettyjä määräysten ja ohjeiden soveltamisalaan kuuluvia Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisia valvottavia.

[1] *Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille.*
EKP päivittää säännöllisesti listaa valvonnassaan olevista luottolaitoksista. Lista on nähtävillä EKP:n verkkosivuilla: https://www.bankingsupervision.europa.eu

2 Säädöstausta ja kansainväliset suositukset

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- Laki luottolaitostoiminnasta (610/2014, jäljempänä myös LLL)
- Sijoituspalvelulaki (747/2012), jäljempänä myös SipaL)
- Laki talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010)
- Laki rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (699/2004, jäljempänä myös RavaL)
- Valtiovarainministeriön asetus luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen sekä rahoitus - ja vakuutusryhmittymän suuria asiakasriskejä koskeviin rajoituksiin sovellettavista poikkeuksista (699/2014)
- Laki valtion liikelaitoksista (1062/2010)
- Laki valtion erityisrahoitusyhtiöistä (443/1998)
- Laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta (445/1998).
- Laki hyvinvointialueesta 611/2021
- Laki Metsähallituksesta (234/2016)
- Kunnallinen eläkelaki (549/2003)
- Arvopaperimarkkinalaki (746/2012)
- Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (749/2012)
- Sijoitusrahastolaki (213/2019)
- Laki vaihtoehtorahastojen hoitajista (162/2014)
- Laki asumisoikeusasunnoista (650/1990)
- Osakeyhtiölaki (624/2006)
- Osuuskuntalaki (421/2013)
- Kirjanpitolaki (1336/1997)

2.2 Euroopan unionin asetukset

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat suoraan sovellettavat Euroopan unionin asetukset:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (jäljempänä EU:n vakavaraisuusasetus, CRR).

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2033, annettu 27 päivänä marraskuuta 2019, sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista sekä asetusten (EU) N:o 1093/2010, (EU) N:o 575/2013, (EU) N:o 600/2014 ja (EU) N:o 806/2014 muuttamisesta

- Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013 annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (jäljempänä YVM-asetus)

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1093/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, Euroopan valvontaviranomaisen (Euroopan pankkiviranomainen) perustamisesta sekä päätöksen N:o 716/2009/EY muuttamisesta ja komission päätöksen 2009/78/EY kumoamisesta;

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1646, annettu 13 päivänä syyskuuta 2016, pääindeksejä ja virallisesti hyväksyttyjä pörssejä koskevista, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 mukaisista teknisistä täytäntöönpanostandardeista;

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 241/2014, annettu 7 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla laitoksia koskevien omien varojen vaatimusten alalla;

- Komission delegoitu asetus (EU) 2018/171, annettu 19 päivänä lokakuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä erääntyneen luottovelvoitteen merkittävyyden arvioimiseksi asetettavaa kynnysarvoa koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla;

- Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1187/2014, annettu 2 päivänä lokakuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla, joissa määritetään asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen liittyvä kokonaisvastuu kohde-etuutena olevia omaisuuseriä koskevien liiketoimien osalta;

- Komission delegoitu asetus (EU) 2018/959, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä sellaisen arviointimenetelmän eritelmää koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla, jonka nojalla toimivaltaiset viranomaiset myöntävät laitoksille luvan käyttää operatiivisen riskin kehittyneitä mittausmenetelmiä;

- Komission delegoitu asetus (EU) 2015/61, annettu 10 päivänä lokakuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä luottolaitosten maksuvalmiusvaatimuksen osalta.

- Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy lisäksi runsaasti muitakin kuin yllä mainittuja EU:n vakavaraisuusasetusta täydentäviä Euroopan komission asetuksia ja päätöksiä, joilla pannaan täytäntöön Euroopan pankkiviranomaisen valmistelemat tekniset standardit. Komission asetukset ja päätökset löytyvät komission verkkosivuilta osoitteesta ec.europa.eu (European Commission > Law > Banking prudential requirements > Regulation (EU) No 575/2013 > Amending and supplementary acts) ja Finanssivalvonnan verkkosivuilta.

2.3 Euroopan unionin direktiivit

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyy seuraava Euroopan unionin direktiivi:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (jäljempänä luottolaitosdirektiivi)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/2034, annettu 27 päivänä marraskuuta 2019, sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta ja direktiivien 2002/87/EY, 2009/65/EY, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU ja 2014/65/EU muuttamisesta

2.4 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- Luottolaitostoiminnasta annetun lain 11 luvun 16 §

2.5 Kansainväliset suositukset

Näitä määräyksiä ja ohjeita laadittaessa on otettu huomioon seuraavat kansainväliset ohjeet ja suositukset:

(1) Luottoriskin standardimenetelmän (luku 6) osalta näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:

- Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 artiklan 178 mukaisesti (EBA/GL/2016/07)
- Ohjeet suuren riskin sisältävien vastuiden tyyppien määrittämisestä (EBA/GL/2019/01)

(2) Sisäisten luottoluokitusten menetelmän (luku 7) osalta näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:

- Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 artiklan 178 mukaisesti (EBA/GL/2016/07)
- Ohjeet maksukyvyttömyyden todennäköisyyden estimointia, tappio-osuuden estimointia ja maksukyvyttömien vastuiden kohtelua varten (EBA/GL/2017/16).
- Ohjeet talouden laskusuhdanteen tappio-osuuden estimointiin (EBA/GL/2019/03)
- Ohjeet luottoriskin vähentämisestä laitoksille, jotka soveltavat IRB-menetelmää omia LGD-estimaattejaan käyttäen (EBA/GL/2020/05) *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

(3) Markkinariskin osalta (luku 10) näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:

- Ohjeet stressatusta Value at Risk –mallista (Stressed VaR) (EBA/GL/2012/2)

- Ohjeet maksukyvyttömyysriskin ja luottoluokan siirtymäriskin kasvun kattamiseksi vaadittavasta pääomasta (Incremental Risk Charge, IRC) (EBA/GL/2012/3)
- Ohjeet vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden modifioituun duraatioon tehtävistä asetuksen (EU) N:o 575/2013 340 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisista korjauksista (EBA/GL/2016/09).
- Ohjeet rakenteellisten valuuttapositioiden kohtelusta asetuksen (EU) N:o 575/2013 (vakavaraisuusasetus) 352 artiklan 2 kohdan mukaisesti (EBA/GL/2020/09) *(Annettu 21.10.2020, voimaan 1.3.2021)*

(4) Arvopaperistamisen osalta (luku 11) näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet

- Ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 243 ja 244 artiklassa tarkoitetusta merkittävästä luottoriskin siirrosta (EBA/GL/2014/05)
- Ohjeet implisiittisestä tuesta arvopaperistamistransaktiolle asetuksen (EU) N:o 575/2013 248 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2016/08)
- Ohjeet etuoikeusluokan painotetun keskimääräisen maturiteetin määrittämisestä asetuksen (EU) N:o 575/2013 257 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti (EBA/GL/2020/04) *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

(5) Suurten asiakasriskien (luku 13) osalta näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:

- Ohjeet pankkitoimintaa säännellyn kehyksen ulkopuolella harjoittavien varjopankkiyhteisöjen vastuiden rajoittamiseen asetuksen (EU) N:o 575/2013 395 artiklan 2 kohdan mukaisesti (EBA/GL/2015/20)
- Ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 4 artiklan 1 kohdan 39 alakohdan mukaisista asiakaskokonaisuuksista (EBA/GL/2017/15)

(6) Vakavaraisuus- ja likviditeettiriskitietojen julkistamisen osalta (luku 15) näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) ohjeet:

- Ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 432 artiklan 1 kohdassa, 432 artiklan 2 kohdassa ja 433 artiklassa säädetystä olennaisuudesta, liikesalaisuuden piiriin kuulumisesta ja luottamuksellisuudesta sekä julkistamistiheydestä (EBA/GL/2014/14*)*
- Ohjeet varojen sidonnaisuuden astetta (encumbered and unencumbered assets) koskevien tietojen julkaisemisesta (EBA/GL/2014/03)
- Ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 kahdeksannen osan mukaisista julkistamisvaatimuksista (EBA/GL/2016/11)
- Ohjeet maksuvalmiusvaatimukseen liittyvien tietojen julkistamisesta maksuvalmiusriskin hallintaa koskevan julkistamisen täydentämiseksi asetuksen (EU) N:o 575/2013 435 artiklan mukaisesti.(EBA/GL/2017/01)
- Ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 473 a artiklan mukaisesti IFRS 9 käyttöönoton omiin varoihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi (EBA/GL/2018/01)
- Ohjeet järjestämättömien saamisten ja lainanhoitojoustosaamisten julkistamisesta (EBA/GL/2018/10)

- Ohjeet vastuiden, joihin sovelletaan covid-19-kriisin vastatoimia, raportoinnista ja julkistamisesta (EBA/GL/2020/07) *(Annettu 20.1.2021, voimaan 1.3.2021)*
- Ohjeet vakavaraisuusvalvontaan liittyvästä raportoinnista ja julkistamisvaatimuksista covid-19-pandemian vuoksi käyttöön otetun vakavaraisuusasetuksen ”pikaratkaisun” mukaisesti (EBA/GL/2020/11) *(Annettu 20.1.2021, voimaan 1.3.2021)*
- Ohjeet, joilla muutetaan ohjeita yhtenäistä julkistamista koskevista siirtymäjärjestelyistä asetuksen (EU) N:o 575/2013 473 a artiklan mukaisesti IFRS 9:n käyttöönoton omiin varoihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi, jotta voidaan varmistaa vakavaraisuusasetuksen pikaratkaisun noudattaminen covid-19-pandemian vastatoimena (EBA/GL/2020/12) *(Annettu 20.1.2021, voimaan 1.3.2021)*

EBA:n ohjeet ja suositukset ovat saatavilla osoitteessa www.finanssivalvonta.fi sekä EBA:n verkkopalvelussa osoitteessa www.eba.europa.eu (Regulation and policy).

Osoitteessa www.eba.europa.eu (Single Rulebook Q&A) on saatavilla myös komission ja EBA:n tulkintoja sääntelystä.

Näitä määräyksiä ja ohjeita laadittaessa on otettu huomioon myös Euroopan keskuspankin (EKP) ohjeistus:

- ECB guide to internal models, October 2019 *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*
- Euroopan keskuspankin suuntaviivat (EU) 2020/978, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2020, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisen harkintavallan käytöstä vähemmän merkittävien laitosten suhteen erääntyneiden luottovelvoitteiden merkittävyyden arvioinnissa käytettävän kynnysarvon osalta (EKP/2020/32) *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

3 Tavoitteet

(1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on antaa EU-sääntelyn sallimissa puitteissa valvottaville vakavaraisuus- ja likviditeettiriskivaatimuksiin sekä suuriin asiakasriskeihin ja tietojen julkistamiseen liittyvää ohjeistusta.

(2) Ohjeistus liittyy EU:n vakavaraisuusasetuksen säännösten kansalliseen soveltamiseen sekä Euroopan pankkiviranomaisen EBAn ja Euroopan keskuspankki EKP:n ohjeisiin ja suosituksiin.

(3) Nämä määräykset ja ohjeet sisältävät Finanssivalvonnan määräykset EU:n vakavaraisuusasetuksessa toimivaltaiselle viranomaiselle jätetystä vaihtoehtojen ja harkintavallan käytöstä.

4 Omat varat ja niiden vähimmäismäärä

4.1 Uusien omiin varoihin luettavien pääomainstrumenttien ehtojen hyväksyminen ja niiden toimittaminen Finanssivalvonnalle

(1) EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan valvottavat saavat 28.6.2013 jälkeen luokitella pääoman ydinpääomainstrumenteiksi (CET1) vasta sen jälkeen, kun ne ovat saaneet siihen luvan toimivaltaisilta viranomaisilta. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuulla Euroopan pankkiviranomaista.

(2) EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan pankkiviranomainen laatii kunkin jäsenmaan toimivaltaisen viranomaisen toimittamien tietojen perusteella luettelon jäsenvaltioissa hyväksytyistä ydinpääomainstrumenttien (CET1) muodoista ja julkaisee sen. Euroopan pankkiviranomaisen tehtävänä on EU:n vakavaraisuusasetuksen 80 artiklan mukaan valvoa unionissa laitosten liikkeeseen laskemien pääomainstrumenttien laatua.

(3) Ensimmäinen Euroopan pankkiviranomaisen ydinpääomaluettelo julkaistiin 28.5.2014. Ydinpääomaluetteloa päivitetään säännöllisesti ja se on luettavissa Euroopan pankkiviranomaisen verkkopalvelussa omien varojen osiossa muut julkaisut (eba.europa.eu – regulation and policy – own funds). Luettelosta käyvät ilmi kunkin jäsenmaan hyväksymät ydinpääomainstrumenttityypit.

(4) Euroopan pankkiviranomainen julkaisi 7.10.2014 ensimmäisen selontekonsa ensisijaisen lisäpääoman (AT1) hyväksyttävistä ehdoista ja päivittää selontekoaan säännöllisesti. Euroopan pankkiviranomainen on julkaissut myös hyväksyttävät ensisijaisen lisäpääoman (AT1) instrumentin malliehdot. Myös nämä ovat luettavissa Euroopan pankkiviranomaisen verkkopalvelussa.

(5) Finanssivalvonta on julkaissut verkkopalvelussa lisäohjeistusta omien varojen laadun valvontaan liittyen (Finanssivalvonta.fi – Pankki – Luottolaitokset – Sääntely - Sääntelykokonaisuudet)

OHJE (kohdat 6 - 8)

(6) Ennen Finanssivalvonnan EU:n vakavaraisuusasetuksen 26 artiklan 2 kohdan nojalla myöntämää lupaa, ei pääomainstrumenttia tulisi esittää eikä ilmoittaa vakavaraisuuslaskennan ydinpääomaan luettavana pääomainstrumenttina.

(7) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat antavat ennakkoilmoituksen Finanssivalvonnalle uusista, liikkeeseen laskettavista ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) ja toissijaiseen pääomaan (T2) luettavaksi tarkoitetuista pääomainstrumenteista ja niiden keskeisistä ehdoista. Koska Euroopan pankkiviranomainen seuraa ja valvoo ensisijaisen lisäpääoman (AT1) hyväksyttäviä ehtoja, Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat ottavat hyvissä ajoin yhteyttä Finanssivalvontaan ja toimittavat Finanssivalvonnalle suunnitellut ehdot ja niiden vertailun EU:n vakavakaraisuusasetuksen ja komission delegoidun asetuksen 241/2014 asettamiin edellytyksiin, joiden täyttämistä pääomainstrumentilta vaaditaan.[2] AT1-instrumentin lainaehtoja laadittaessa olisi

[2] *Komission delegoitu asetus (EU) N:o 241/2014, annettu 7 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla laitoksia koskevien omien varojen vaatimusten alalla (L 74/8 Euroopan unionin virallinen lehti 14.3.2014)*

hyvä noudattaa Euroopan pankkiviranomaisen suosituksia, jotka on julkaistu Euroopan pankkiviranomaisen selonteossa tai sen antamissa tulkinnoissa ns. Q&A-prosessissa.

(8) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat ilmoittavat ennakkoon Finanssivalvonnalle sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon tehtävästä pääomasijoituksesta ja sen määrästä sekä siihen liittyvistä ehdoista.

4.1.2 Osakeyhtiölain mukaisten pääomalainojen merkintä omiin varoihin

(9) Pääomainstrumenttien, jotka luetaan omiin varoihin, on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyt vaatimukset.

- Ydinpääomaan (CET1) luettavilta pääomainstrumenteilta vaadittavista ehdoista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklassa, jonka lisäksi 29 artiklassa on lisää säännöksiä ei-osakeyhtiömuotoisten laitosten CET1-pääomainstrumenteita vaadittavista ehdoista.
- Ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1) luettavilta pääomainstrumenteilta vaadittavista ehdoista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 52 artiklassa.
- Toissijaiseen lisäpääomaan (T2) luettavilta pääomainstrumenteilta vaadittavista ehdoista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksen 63 artiklassa.

(10) Osakeyhtiölain 12 luvussa on myös omia säännöksiä pääomalainoista. Osakeyhtiölain 12 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan pääomalainan pääoma voidaan palauttaa ja sen korko saadaan maksaa vain siltä osin kuin yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän. Osakeyhtiölain 12 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan lainaehtojen muutos, joka on saman luvun 1 §:n 1 momentin vastainen, on pätemätön.

OHJE (kohdat 11 - 12)

(11) Koska EU:n vakavaraisuusasetuksen 28 artiklan 1 kohdan h-alakohdan ja 52 artiklan 1 kohdan l-alakohdan mukaan CET1- ja AT1 - pääomainstrumenttien pääoma voidaan palauttaa vain jakokelpoisista eristä, ei osakeyhtiölain mukaista pääomalainaa voida Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan lukea ydinpääomaan (CET1) eikä ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1).

(12) Jotta pääomainstrumenttien lukeminen omiin varoihin on mahdollista, Finanssivalvonta suosittaa, että sekä osakeyhtiömuotoiset että osuuskuntamuotoiset valvottavat laskevat liikkeeseen vain sellaisia osakeyhtiölain tai osuuskuntalain mukaiset vaatimukset täyttäviä pääomainstrumentteja, jotka täyttävät myös EU:n vakavaraisuusasetuksessa säädetyt vaatimukset.

4.2 Siirtymäsäännökset

4.2.1 Toissijaisen pääoman (T2) vähennyksiin sovellettavat prosenttiosuudet

(13) EU:n vakavaraisuusasetuksen 478 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on määritettävä ja julkaistava 478 artiklan 2 kohdan tarkoittamiin toissijaisen pääoman eristä tehtäviin vähennyksiin sovellettavat prosenttiosuudet.

MÄÄRÄYS (kohta 14)

(14) EU:n vakavaraisuusasetuksen 478 artiklan 3 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että 478 artiklan 2 kohdan tarkoittamiin eriin sovelletaan 100 prosentin prosenttiosuutta 1.1.2014–31.12.2023 välisenä aikana.

4.2.2 Vanhojen pääomainstrumenttien ja erien vapauttaminen määräajaksi uusien säännösten soveltamisesta

(15) EU:n vakavaraisuusasetuksen 484 artiklan 1 kohdan mukaan vanhoilla pääomainstrumenteilla tarkoitetaan vain niitä pääomainstrumentteja ja muita omien varojen eriä, jotka oli laskettu liikkeeseen tai olivat osana omia varoja ennen 31.12.2011 ja, jotka eivät ole 483 artiklan 1 kohdan tarkoittamia valtiontukea sisältäviä instrumentteja.

(16) EU:n vakavaraisuusasetuksen 486 artiklan 6 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on määritettävä ja julkaistava vanhoihin pääomainstrumentteihin ja eriin sovellettavat prosenttiosuudet 486 artiklan 5 kohdassa mainituissa vaihteluväleissä

MÄÄRÄYS (kohdat 17 - 19)

(17) EU:n vakavaraisuusasetuksen 486 artiklan 6 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 2 kohdan mukaisiin 31.12.2012 rajoituksettomiin ensisijaisiin omiin varoihin luettuihin eriin saa soveltaa enintään seuraavia prosenttiosuuksia luettaessa eriä ydinpääomaan (CET1):

- 30 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2019
- 20 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2020
- 10 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2021.

(18) EU:n vakavaraisuusasetuksen 486 artiklan 6 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 3 kohdan mukaisiin 31.12.2012 rajoituksenalaisiin ensisijaisiin omiin varoihin luettuihin eriin saa soveltaa enintään seuraavia prosenttiosuuksia luettaessa eriä ensisijaiseen lisäpääomaan (AT1):

- 30 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2019
- 20 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2020
- 10 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2021.

(19) EU:n vakavaraisuusasetuksen 486 artiklan 6 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että artiklan 4 kohdan mukaisiin 31.12.2012 toissijaisiin omiin varoihin luettuihin eriin saa soveltaa enintään seuraavia prosenttiosuuksia luettaessa eriä toissijaiseen pääomaan (T2):

- 30 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2019
- 20 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2020
- 10 % ajanjaksolla 1.1. - 31.12.2021.

5 Rahoitusalan ulkopuolisten huomattavien omistusosuuksien vakavaraisuuskäsittely

(1) EU:n vakavaraisuusasetuksen 89 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on joko kiellettävä laitoksia pitämästä 89 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja huomattavia omistusosuuksia, joiden määrä ylittää mainituissa kohdissa säädetyt prosenttiosuudet hyväksyttävästä pääomasta tai vaadittava laitoksia soveltamaan tiettyä riskipainoa kyseisiin omistusosuuksiin.

MÄÄRÄYS (kohdat 2 - 3)

(2) EU:n vakavaraisuusasetuksen 89 artiklan 3 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että valvottavan on sovellettava 1250 prosentin riskipainoa suurempaan seuraavista:

- EU:n vakavaraisuusasetuksen 89 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut yrityksessä olevat huomattavat omistusosuudet, joiden määrä on yli 15 prosenttia valvottavan hyväksyttävästä pääomasta; ja
- EU:n vakavaraisuusasetuksen 89 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut yrityksessä olevat huomattavat omistusosuudet, joiden kokonaismäärä on yli 60 prosenttia luottolaitoksen hyväksyttävästä pääomasta.

(3) Kohdan (2) määräys ei vaikuta EU:n vakavaraisuusasetuksen 90 artiklan soveltamiseen.

6 Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus standardimenetelmää käytettäessä

6.1 Määritelmät

(1) Tässä luvussa saamisilla tarkoitetaan taseen eriä, sijoituksia ja taseen ulkopuolisia eriä.

6.2 Vastuuryhmät

6.2.1 Saamiset valtioilta ja keskuspankeilta; EU:n vakavaraisuusasetuksen 114 artikla

OHJE (kohdat 2-4)

(2) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 114 artiklan mukaisilla saamisilla valtiolta tarkoitetaan Suomessa saamisia:
- Suomen valtiolta,
- Suomen valtion liikelaitoksilta,
- Kansaneläkelaitokselta.

(3) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan (2) kohdassa mainituilla Suomen valtion liikelaitoksilla tarkoitetaan Senaatti-kiinteistöjä ja Metsähallitusta.

(4) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamiset valtionyhtiöiltä eivät kuulu EU vakavaraisuusasetuksen 114 artiklan soveltamisalaan, vaan ne luetaan vastuuryhmään saamiset yrityksiltä.

6.2.2 Saamiset aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta; EU:n vakavaraisuusasetuksen 115 artikla

OHJE (kohdat 5-6)

(5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 115 artiklan mukaan seuraavia saamisia voidaan käsitellä kuten saamisia valtiolta:
- saamisia suomalaisilta kunnilta ja kuntayhtymiltä,
- saamisia Ahvenanmaan maakunnalta,
- saamisia hyvinvointialueilta ja hyvinvointiyhtymiltä. *(Annettu 18.1.2022, voimaan 21.1.2022)*

(6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 115 artiklan mukaan saamisia seurakunnilta käsitellään kuten saamisia aluehallinnolta ja paikallisviranomaisilta, jos seurakunta kuuluu kirkkoon, jolla on lainsäädäntöön perustuva oikeus veronkantoon.

6.2.3 Saamiset julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta; EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artikla

OHJE (kohdat 7-9)

(7) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamisia työllisyysrahastolta tulee käsitellä EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artiklan mukaisina saamisina julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta.

(8) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamisia yliopistoilta tulee käsitellä EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artiklan mukaisina saamisina julkisyhteisöiltä ja julkisoikeudellisilta laitoksilta.

(9) EU:n vakavaraisuusasetuksen 116 artiklan 4 kohdan mukaan saamisia julkisoikeudellisilta laitoksilta voidaan tietyissä tapauksissa käsitellä kuten saamisia valtiolta. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Kuntien takauskeskus on julkisoikeudellinen laitos, jolta olevia saamisia voidaan käsitellä kuten saamisia valtiolta.

6.2.4 Saamiset luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä; EU:n vakavaraisuusasetuksen 119 artikla

OHJE (kohdat 10 - 11)

(10) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 119 artiklan mukaisiin saamisiin luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä voidaan lukea myös seuraavat erät:

- Saamiset talletussuojarahastolta ja sijoittajien korvausrahastolta,
- saamiset arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitetulta arvopaperikeskuksen kirjausrahastolta ja selvitysrahastolta.
- saamiset rahastoyhtiöiltä, jotka tarjoavat sijoitusrahastolain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettua palvelua (omaisuuden hoitoa harjoittavat rahastoyhtiöt) ja, jotka rinnastetaan sijoituspalveluyrityksiin,
- saamiset arvopaperimarkkinalaissa tarkoitetuilta pörsseiltä, saamiset arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetulta arvopaperikeskukselta.

(11) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamiset Kuntarahoitukselta luetaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 119 artiklan mukaisiin saamisiin luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä. Kuntarahoituksen liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainojen riskipaino määräytyy Suomen valtion riskipainon perusteella, koska niillä on Kuntien takauskeskuksen takaus. Edellytyksenä kuitenkin on, että takaus täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksen 213 ja 215 artikloissa mainitut vaatimukset.

6.2.5 Vähittäissaamiset; EU:n vakavaraisuusasetuksen 123 artikla

OHJE (kohdat 12 - 14)

(12) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklassa 123 esitetyt kohtuulliset toimenpiteet 1 miljoonan euron rajaa laskettaessa tarkoittavat sitä, että valvottavan tulisi huomioida kokonaisuuden monimutkaisuus, toimenpiteistä aiheutuvat kulut sekä, kuinka suuri vaikutus asialla on vakavaraisuusvaatimukseen.

(13) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava määrittää vähittäissaamisiksi luettavat erät seuraavasti:

- EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklassa 123 määritellyt vähittäissaamisten edellytykset täyttyvät,
- yhden vastapuolen, jolla tarkoitetaan sekä yksittäistä asiakasta että asiakaskokonaisuutta, kokonaisvastuut eivät ylitä 0,2 % vähittäissaamisten yhteismäärästä ja valvottava on varmistunut siitä, että vähittäissaamisten salkku ei sisällä toimiala- tai muita vastaavia keskittymiä.

(14) Valvottavan määrittäessä (13) kohdan mukaisesti vähittäissaamisten vastuuryhmään kuuluvia saamisia soveltaen Baselin suosituksen mukaista 0,2 %:n raja-arvoa, riittävänä voidaan pitää sitä, että valvottava tekee laskelman kerran vuodessa joulukuun viimeisen päivän tietoihin pohjautuen. Tämä tarkoittaa sitä, että valvottava määrittää vähittäissaamisten vastuuryhmään kuuluvien saamisten kokonaismäärän ottaen huomioon EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklan 123 kohdat a) ja c) ja tämän jälkeen poistaa vastuuryhmästä ne saamiset, jotka ylittävät 0,2 % salkun kokonaisarvosta sekä selvittää salkkuun liittyvät mahdolliset toimiala- tai muut vastaavat keskittymät. Salkkuun tämän jälkeen jääviä saamisia käsitellään vähittäissaamisina vakavaraisuuslaskennassa.

6.2.6 Asuinkiinteistövakuudelliset saamiset; EU:n vakavaraisuusasetuksen 125 artikla

OHJE (kohdat 15 - 18)

(15) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 125 artiklaa voidaan soveltaa seuraaviin saamisiin:

- saamisiin, joiden vakuutena on asunto-osakkeen hallintaan oikeuttavat osakekirjat,
- saamisiin asunto-osakeyhtiöltä tai keskinäiseltä kiinteistöosakeyhtiöltä, jonka vakuudeksi on pantattu asunto-osakeyhtiön itsensä omistama ja hallitsema asunto-osake,
- saamisiin, joiden vakuutena on ympärivuotiseen käyttöön soveltuva vapaa-ajan kiinteistö tai sen hallintaan oikeuttavat osakkeet,
- saamiseen tai saamisen osaan, jonka vakuutena on maatalouskiinteistöön vahvistetusta kiinnityksestä asuntoon kohdistuva osa. Edellytyksenä on, että maatalouskiinteistöstä asumiskäyttöön tarkoitettu osa on erikseen arvioitu.

(16) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan asunto-osakeyhtiöltä tai keskinäiseltä kiinteistöosakeyhtiöltä oleviin saamisiin, joiden vakuutena on yhtiön omistamaan asuinkiinteistöön vahvistetut kiinnitykset, voidaan soveltaa EU:n vakavaraisuusasetuksen 125 artiklaa. Seuraavien edellytysten tulisi kuitenkin täyttyä:

- kyseessä ei ole perusteilla oleva yritys
- kyseessä ei ole alle 5 osakkaan yhtiö
- rakennus on valmis ja välillisesti asukkaiden omistuksessa asunto-osakeyhtiön kautta
- valvottavan on parhaan kykynsä mukaan, esim. sisäisen ohjeistuksen ja valvonnan avulla, varmistuttava siitä, että vakuutta ei huomioida kahteen kertaan
- asunto-osakeyhtiön tai keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön saamisten asuntovakuus täyttää asuinkiinteistövakuuksille asetetut vähimmäisvaatimukset ja asuinkiinteistövakuuden laskemisesta annetut arvostussäännöt.

(17) Finanssivalvonta suosittaa, että silloin, kun asunto-osakeyhtiön laina on merkittävä, valvottava arvioi tämän merkittävän yhtiölainan vaikutusta myös osakkeen arvoon osakkeen arvoa alentavana. Määritettäessä yksittäisen asunto-osakkeen arvoa tulisi vakuudeksi otettavien asunto-osakkeiden arvosta vähentää asuntoon kohdistuva yhtiölainan osuus. Valvottavan tulisi lisäksi kiinnittää erityistä huomiota yksittäisen asunnon omistajan maksukykyyn, mikäli vakuudeksi tulevan kohteen yhtiölainaosuus on huomattava (yli 50 % velattomasta hinnasta).

(18) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan saamiset, joiden vakuudeksi on pantattu asumisoikeusasunnoista annetun lain tarkoittama asumisoikeusmaksu, eivät täytä EU:n vakavaraisuusasetuksen125 artiklan edellytyksiä.

6.2.7 Maksukyvyttömyystilassa olevat vastuut; EU:n vakavaraisuusasetuksen 127 artikla

(19) EBA on 28.9.2016 antanut Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1093/2010 artiklan 16 nojalla ”Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti” (EBA/GL/2016/07).

OHJE (kohta 20)

(20) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat edellä kohdassa (19) tarkoitettuja, 1.1.2021 voimaan tulevia EBAn ohjeita. Valvottavien tulisi siihen mennessä sisällyttää ohjeiden vaatimukset sisäisiin menettelyihinsä ja tietojärjestelmiinsä. Ohje on saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi.

(21) Vakavaraisuusasetuksen 178 artiklan 2 kohdan d-alakohdassa edellytetään, että toimivaltainen viranomainen määrittää kynnysarvot merkittävälle erääntyneelle maksusuoritukselle.

MÄÄRÄYS (22)

(22) Kohdassa (20) mainittu kynnysarvo on sama riippumatta siitä, soveltaako valvottava luottoriskin vakavaraisuuslaskennassa standardimenetelmää vai sisäisten luottoluokitusten menetelmää. Valvottavan on noudatettava sitä, mitä maksukyvyttömyyden määritelmästä sanotaan luvussa 7.5.

6.2.8 Erityisen suuren riskin sisältävät riskin erät, EU:n vakavaraisuusasetuksen 128 artikla

(23) EBA on 17.1.2019 antanut ohjeet suuren riskin sisältävien vastuiden tyyppien määrittämisestä (EBA/GL/2019/01).

OHJE (kohta 24)

(24) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat edellä kohdassa (23) tarkoitettua EBAn ohjetta, joka on saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi.

7 Luottoriskin vakavaraisuusvaatimus sisäisten luottoluokitusten menetelmää käytettäessä

7.1 IRBAn lyhenteet

(1) Tässä luvussa on käytetty alla olevia lyhenteitä:

- IRBA Sisäisten luottoluokitusten menetelmä
- FIRB Sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmä
- AIRB Sisäisten luottoluokitusten edistynyt menetelmä

7.2 Sääntelykehikko

(2) Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on 21.7.2016 julkaissut ja lähettänyt komission hyväksyttäväksi teknisen sääntelystandardin luonnoksen, joissa täsmennetään arviointimenetelmiä, joita toimivaltaisen viranomaisten tulee noudattaa arvioidessaan, noudattaako valvottava IRBAn käyttöä koskevia vaatimuksia. [3]

(3) Lisäksi EBA on 16.11.2018 julkaissut ja lähettänyt komission hyväksyttäväksi teknisen sääntelystandardin luonnoksen, joka määrittää talouden laskusuhdanteen luonteen, vakavuuden ja keston.[4]

OHJE (kohta 4)

(4) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat ottavat huomioon kohdissa (2) ja (3) mainitut EBAn teknisten sääntelystandardien luonnokset kehittäessään luottoluokittelujärjestelmiään. Luonnokset ovat saatavilla osoitteessa Finanssivalvonta.fi.

(5) EBA on antanut 28.9.2016 Ohjeet maksukyvyttömyyden määritelmän soveltamisesta asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2016/07).

(6) EBA on antanut 20.11.2017 ohjeet maksukyvyttömyyden todennäköisyyden estimointia, tappio-osuuden estimointia ja maksukyvyttömien vastuiden kohtelua varten (EBA/GL/2017/16). *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

(7) EBA on antanut 6.3.2019 ohjeet talouden laskusuhdanteen tappio-osuuden estimointiin (EBA/GL/2019/03).

(8) EBA on antanut 6.5.2020 ohjeet luottoriskin vähentämisestä laitoksille, jotka soveltavat IRB-menetelmää omia LGD-estimaattejaan käyttäen (EBA/GL/2020/05). *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

[3] *The Final draft RTS on assessment methodology for IRB approach (EBA/RTS/2016/03)*
[4] *The Final draft RTS on the specification of the nature, severity and duration of an economic downturn (EBA/RTS/2018/04)*

OHJE (kohta 9)

(9) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat kohdassa (5) tarkoitettuja ohjeita viimeistään 1.1.2021 ja kohdissa (6), (7) ja (8) tarkoitettuja ohjeita viimeistään 1.1.2022. Ohjeet ovat saatavilla osoitteessa Finanssivalvonta.fi. *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

(10) Euroopan keskuspankki (EKP) on tukeutunut EBAn kohdissa (2) ja (3) mainittuihin standardiluonnoksiin sekä EBAn kohdissa (5) - (8) mainittuihin ohjeisiin valmistellessaan sisäisten mallien ohjeistusta valvonnassaan oleville merkittäville luottolaitoksille. EKP on julkaissut 1.10.2019 ensimmäisen konsolidoidun version sisäisten mallien ohjeesta, joka sisältää yleisosan ja riskilajikohtaisen osan. Finanssivalvonta ottaa huomioon soveltuvin osin edellä mainitun EKP:n ohjeen vähemmän merkittävien luottolaitosten sisäisiin malleihin liittyvässä valvonnassaan. *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

7.3 IRBAn käyttöönotto

(11) EU:n vakavaraisuusasetuksen 148 artiklan 2 kohdan mukaan tulee toimivaltaisen viranomaisen määritellä käyttöönottokauden pituus eli ajanjakso, jonka kuluessa valvottavien on siirrettävä kaikki vastuunsa IRBAaan pl. pysyvästi IRBAn ulkopuolelle jätetyt erät.

MÄÄRÄYS (kohdat 12 - 13)

(12) EU:n vakavaraisuusasetuksen 148 artiklan 2 kohdan nojalla Finanssivalvonta määrää, että käyttöönottokauden pituus on enintään viisi vuotta.

(13) Valvottava voi soveltaa enintään viiden vuoden käyttöönottokautta siirtyessään FIRB:sta AIRB:iin.

7.4 IRBAan liittyvät hakemukset ja ilmoitukset

(14) Finanssivalvonnan ohjeet luottoriskin sisäisten luottoluokitusten menetelmää koskevien hakemusten ja ilmoitusten toimittamisesta Finanssivalvonnalle on julkaistu Finanssivalvonnan verkkopalvelussa näiden määräysten ja ohjeiden yhteydessä. *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

OHJE (kohta 15)

(15) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat kohdassa (14) mainittuja ohjeita lähettäessään IRBAan liittyviä hakemuksia ja ilmoituksia Finanssivalvonnalle. Ohjeet ovat saatavilla osoitteessa Finanssivalvonta.fi.

7.5 Maksukyvyttömyyden määritelmä

(16) EU:n vakavaraisuusasetuksen 178 artiklan 2d kohdassa edellytetään, että toimivaltainen viranomainen määrittelee kynnysarvon erääntyneen luottovelvoitteen merkittävyyden arvioimiseksi.

(17) Komission delegoidun asetuksen (EU) 2018/171[5] artiklojen 1 ja 2 mukaan toimivaltaisen viranomaisen on asetettava yhteinen kynnysarvo sekä vähittäisvastuille että muille kuin vähittäisvastuille.

(18) Euroopan keskuspankki on antanut Suuntaviivat (EU) 2020/978[6], joissa täsmennetään, miten kansalliset toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaisille viranomaisille asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan 2 kohdan d alakohdassa annettua harkintavaltaa vähemmän merkittävien laitosten suhteen erääntyneiden luottovelvoitteiden merkittävyyden arvioinnissa käytettävän kynnysarvon osalta riippumatta menetelmästä, jota käytetään niiden riskipainotettujen vastuuerien laskennassa. *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

MÄÄRÄYS (kohdat 19 - 21)

(19) Soveltaessaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 178 artiklan 2d kohtaa, jota on täydennetty komission delegoidun asetuksen (EU) 2018/171 artikloilla 1 ja 2, luottolaitosten tulee arvioida erääntyneen luottovelvoitteen merkittävyyttä suhteessa seuraavaan kaksiosaiseen kynnysarvoon:

a) raja-arvo (absoluuttinen raja-arvo), joka koskee kaikkien niiden erääntyneiden määrien summaa, jotka velallinen on velkaa luottolaitokselle, luottolaitoksen emoyritykselle tai tytäryhtiölle (jäljempänä ’erääntynyt luottovelvoite’) ja joka vastaa

i) 100 euroa vähittäisvastuiden osalta;

ii) 500 euroa muiden kuin vähittäisvastuiden osalta;

ja

b) raja-arvo (suhteellinen raja-arvo), joka koskee erääntyneen luottovelvoitteen määrää suhteessa kyseisen velallisen kaikkien vastuiden kokonaismäärään – oman pääoman ehtoisia sijoituksia lukuun ottamatta – luottolaitoksen, luottolaitoksen emoyrityksen tai tytäryrityksen taseessa ja joka vastaa 1:tä prosenttia.

(20) Luottolaitoksiin, jotka soveltavat EU:n vakavaraisuusasetuksen 178 artiklan 1 kohdan (a) ja (b) alakohdassa vahvistettua maksukyvyttömyyden määritelmää vähittäisvastuisiin yksittäisen luottojärjestelyn tasolla, sovelletaan (19) kohdassa asetettua kynnysarvoa luottolaitoksen, emoyrityksen tai sen minkä tahansa tytäryhtiön velalliselle myöntämän yksittäisen luottojärjestelyn tasolla.

(21) Maksukyvyttömyyden katsotaan tapahtuneen, kun (19) kohdan molemmat a) ja b) -alakohdassa vahvistetut raja-arvot ylittyvät yli 90 peräkkäisen päivän ajan. *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

[5] Komission delegoitu asetus (EU) N:o 2018/171, annettu 19 päivänä lokakuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä erääntyneen luottovelvoitteen merkittävyyden arvioimiseksi asetettavaa kynnysarvoa koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla
[6] Euroopan keskuspankin suuntaviivat (EU) 2020/978, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2020, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 178 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaisen harkintavallan käytöstä vähemmän merkittävien laitosten suhteen erääntyneiden luottovelvoitteiden merkittävyyden arvioinnissa käytettävän kynnysarvon osalta (EKP/2020/32)

8 Luottoriskin vähentämistekniikat

8.1 Valtioiden ja muun julkisen sektorin vastatakaukset

(1) EU:n vakavaraisuusasetuksen 214 artiklan 2 kohdan mukaan sanotun artiklan 1 -kohdassa vahvistettua käsittelyä on sovellettava sellaisella takauksella suojattuihin vastuisiin, joille on otettu vastatakaus keskushallinnolta tai keskuspankilta (kohta a).

(2) Finnvera Oyj on erityisrahoituslaitos, jonka toimintaa sääntelee valtion erityisrahoitusyhtiöstä annettu laki sekä valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annettu laki. Mainituissa laeissa on säädetty, että valtion vastuu Finnvera Oyj:n sitoumuksista on omavelkaiseen takaukseen verrattava suora vastuu.

(3) EU:n vakavaraisuusasetuksen 215 artiklan 1 ja 2 kohdissa mainittujen lisävaatimusten mukaan 214 artiklan 1 kohdassa mainittujen yhteisöjen antamat takaukset ja vastatakaukset täyttävät takauksen luonteiselle luottosuojalle asetetut vaatimukset silloin, kun 214 artiklan 2 a ja b -kohdissa tarkoitetut lievennetyt vaatimukset täyttyvät

OHJE (kohdat 4-6)

(4) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Suomen valtiota on pidettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen 214 artiklan 2 (a) kohdassa mainittuna keskushallintona.

(5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Finnvera Oyj:n antamaa takausta voidaan pitää EU:n vakavaraisuusasetuksen 197 artiklassa tarkoitettuna hyväksyttävänä takauksen luonteisena luottosuojanana, kuten Suomen valtion takausta edellyttäen, että Finnvera Oyj:n antama takaus täyttää EU:n vakavaraisuusasetuksen 213 ja 215 artikloissa säädetyt muut edellytykset.

(6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan Suomen valtion ja kuntien antamat asuntorahoitukseen liittyvät täytetakaukset voidaan hyväksyä otettavaksi huomioon vakavaraisuuslaskennassa luottoriskiä vähentävänä, mikäli ne EU:n vakavaraisuusasetuksen artiklassa 213 säädettyjen yleisten edellytysten lisäksi täyttävät artiklassa 214 kohdissa 2 a) ja b) säädetyt erityiset edellytykset.

9 Vastapuoliriskin vakavaraisuusvaatimus

9.1 Suojausryhmät

(1) Valvottavan on laadittava suojausryhmät EU:n vakavaraisuusasetuksen 282 artiklan mukaisesti. Artiklan 6 kohdan mukaisten liiketoimien osalta toimivaltaisen viranomaisen on joko määritettävä riskiposition koko ja sovellettavat vastapuoliriskin kertoimet (CRRMs) relevantin suojausryhmän osalta varovaisesti tai vaadittava laitosta soveltamaan 3 jaksossa vahvistettua menetelmää.

MÄÄRÄYS (kohta 2)

(2) Finanssivalvonta määrää EU:n vakavaraisuusasetuksen 282 artiklan 6 kohdan nojalla, että 6 kohdassa tarkoitettujen liiketoimien osalta valvottavien on käytettävä asetuksen 274 artiklassa säädettyä käyvän arvon menetelmää.

10 Markkinariskin vakavaraisuusvaatimus

10.1 EBAn ohjeistus

(1) EBA on antanut 16.5.2012 ohjeet maksukyvyttömyysriskin ja luottoluokan siirtymäriskin kasvun kattamiseksi vaadittavasta pääomasta (IRC) (EBA/GL/2012/3).

(2) EBA on antanut 16.5.2012 ohjeet stressatusta Value at Risk –mallista (Stressed VaR) (EBA/GL/2012/2)

(3) EBA on antanut 11.10.2016 ohjeet vieraan pääoman ehtoisten rahoitusvälineiden modifioituun duraatioon tehtävistä asetuksen (EU) N:o 575/2013 340 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisista korjauksista (EBA/GL/2016/09).

(4) EBA on antanut 1.7.2020 ohjeet rakenteellisten valuuttapositioiden kohtelusta asetuksen (EU) N:o 575/2013 (vakavaraisuusasetus) 352 artiklan 2 kohdan mukaisesti (EBA/GL/2020/09). *(Annettu 21.10.2020, voimaan 1.3.2021)*

OHJE (kohta 5)

(5) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat edellä kohdissa (1) - (4) mainittuja EBAn ohjeita, jotka ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi.

10.2 Hyödykeriskin maturiteettipohjainen laskentatapa

OHJE (kohta 6)

(6) Esimerkki EU:n vakavaraisuusasetuksen 359 artiklan mukaisesta hyödykeriskin omien varojen vaatimuksen laskennasta maturiteettipohjaisella menetelmällä yhdelle hyödykkeelle:

Maturiteettiluokka	Positiot		Laskenta	Omien varojen vaati-mus	Selite
	Pitkä	Ly-hyt			
1	50	150	50 x 3,0 %= 1 x 50 x 0,6 % = 3 x 50 x 0,6 % =	1,5 0,3 0,9	Nettoutus luokan 1 si-sällä Siirto luokasta 1 luok-kaan 2 Siirto luokasta 1 luok-kaan 4
2	50	0	50 x 3,0 % =	1,5	Luokkien 1 ja 2 välinen nettoutus

3	0	40	1 x 40 x 0,6 % =	0,24	Siirto luokasta 3 luok- kaan 4
4	100		50 x 3,0 % = 40 x 3,0 % = 10 x 15 % =	1,5 1,2 1,5	Luokkien 1 ja 4 välinen nettoutus Luokkien 3 ja 4 välinen nettoutus Lopullinen avoin positio
5					
6					
7					
	Omien varojen vaatimus yhteensä:			8,64	

11 Arvopaperistamisen vakavaraisuusvaatimus

11.1 EBAn ohjeistus

(1) EBA on antanut 7.7.2014 ohjeet merkittävän luottoriskin siirron arviointiin arvopaperistamistransaktioissa (EBA/GL/2014/05).

OHJE (kohta 2)

(2) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat (1) kohdassa mainittuja ohjeita siltä osin, kun ne liittyvät valvottavaan arvopaperistamistransaktion alullepanijana. Ohjeet ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi.

(3) EBA on antanut 4.5.2020 ohjeet etuoikeusluokan painotetun keskimääräisen maturiteetin määrittämisestä (EBA/GL/2020/04) *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

OHJE (kohta 4)

(4) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat (3) kohdassa mainittuja ohjeita, kun valvottava laskee etuoikeusluokan maturiteetin asetuksen (EU) N:o 575/2013 257 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti. Ohjeet ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi. *(Annettu 25.8.2020, voimaan 1.3.2021)*

(5) EBA on antanut 24.11.2016 ohjeet implisiittisestä tuesta arvopaperistamistransaktioille (EBA/GL/2016/08).

OHJE (kohta 6)

(6) Finanssivalvonta suosittaa, että arvopaperistamistransaktion alullepanijana tai järjestäjänä toimivat valvottavat noudattavat (5) kohdassa mainittuja ohjeita liittyen niiden transaktiolle tarjoamaan tukeen, joka ylittää sopimuksen mukaiset velvollisuudet. Ohjeet ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi.

12 Operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus

12.1 Laskentamenetelmien käyttöönoton edellytykset

(1) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklassa on säädetty eri laskentamenetelmien yleisistä edellytyksistä.

(2) Eri laskentamenetelmien käytöstä yhdistelmänä on säädetty EU:n vakavaraisuusasetuksen 314 artiklassa.

(3) Jos valvottava ottaa käyttöön standardimenetelmän, vaihtoehtoisen standardimenetelmän tai kehittyneen menetelmän, valvottava voi siirtyä takaisin vähemmän tarkasti operatiivisia riskejä mittaavaan menetelmään vain EU:n vakavaraisuusasetuksen 313 artiklassa lueteltujen edellytysten täyttyessä.

(4) Tämän luvun mukaista operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimusta ei sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen 95 ja 96 artikloissa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin. Mainittujen sijoituspalveluyritysten omien varojen vaatimus perustuu osittain EU:n vakavaraisuusasetuksen 97 artiklan mukaisiin kiinteisiin yleiskustannuksiin.

(5) Näiden määräysten ja ohjeiden lisäksi operatiivisten riskien hallintaan liittyviä määräyksiä ja ohjeita on annettu Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa 8/2014: Operatiivisen riskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa.

12.1.1 Perusmenetelmä

OHJE (kohta 6)

(6) Perusmenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 315 ja 316 artiklassa määritellyllä tavalla.

12.1.2 Standardimenetelmä

OHJE (kohdat 7-8)

(7) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 1 kohdan mukaan valvottava voi käyttää standardimenetelmää, jos se täyttää LLL:n 9 luvun 16 §:n riskienhallintaa koskevien säännösten lisäksi EU:n vakavaraisuusasetuksen 320 artiklassa asetetut ehdot ja on ennen standardimenetelmän käyttöönottoa toimittanut Finanssivalvonnalle tästä ilmoituksen.

(8) Standardimenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 317 ja 318 artiklassa määritellyllä tavalla. Relevantti riskiindikaattori on määritelty 316 artiklassa.

12.1.3 Vaihtoehtoinen standardimenetelmä

OHJE (kohdat 9-11)

(9) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 1 kohdan mukaan Finanssivalvonta voi myöntää valvottavalle luvan käyttää vaihtoehtoista relevanttia indikaattoria standardimenetelmässä vähittäispankkitoiminnan ja yritysrahoituksen liiketoiminta-alueilla, jos EU:n vakavaraisuusasetuksen 319 artiklan 2 kohdassa ja 320 artiklassa säädetyt ehdot täyttyvät.

(10) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava, joka suunnittelee siirtymistä vaihtoehtoisen standardimenetelmän käyttöön, ilmoittaa suunnitelmistaan Finanssivalvonnalle tarkempien hakemusohjeiden saamista varten.

(11) Vaihtoehtoista standardimenetelmää käyttävän valvottavan operatiivisen riskin vakavaraisuusvaatimus lasketaan EU:n vakavaraisuusasetuksen 319 artiklassa määritellyllä tavalla. Relevantti riski-indikaattori on määritelty 316 artiklassa.

12.1.4 Kehittynyt menetelmä

OHJE (kohdat 12-14)

(12) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 2 kohdan mukaan valvottava voi siirtyä käyttämään operatiivisen riskin kehittynyttä menetelmää, jos se on saanut Finanssivalvonnan luvan menetelmän käytölle. Finanssivalvonta voi myöntää luvan, jos kaikki EU:n vakavaraisuusasetuksen 321 ja 322 artiklassa sekä Komission delegoidussa asetuksessa 2018/959[7] esitetyt laadulliset ja määrälliset vaatimukset täyttyvät ja valvottava täyttää LLL:n 9 luvun 16 §:ssä esitetyt yleiset riskienhallintaa koskevat vaatimukset.

(13) Vakuutusten ja muiden riskinsiirtomekanismien vaikutuksesta vakavaraisuusvaatimukseen on säädetty EU:n vakavaraisuusasetuksen 323 artiklassa. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan toiminnan ulkoistamista ulkopuolisen tahon hoidettavaksi ei voida pitää tässä tarkoitettuna riskinsiirtomekanismina.

(14) EU:n vakavaraisuusasetuksen 312 artiklan 2 kohdan mukaisesti valvottavan tulee hakea Finanssivalvonnan lupa kehittyneisiin mittausmenetelmiin tehtäville olennaisille laajennuksille ja muutoksille. Asetuksen 312 artiklan 3 kohdan mukaan valvottavan tulee ilmoittaa Finanssivalvonnalle kaikista kehittyneisiin mittausmenetelmiin tehdyistä muutoksista.

[7] *Komission delegoitu asetus (EU) 2018/959, annettu 14 päivänä maaliskuuta 2018, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä sellaisen arviointimenetelmän eritelmää koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla, jonka nojalla toimivaltaiset viranomaiset myöntävät laitoksille luvan käyttää operatiivisen riskin kehittyneitä mittausmenetelmiä*

13 Suuret asiakasriskit

13.1 EBAn ohjeistus

(1) EBA on antanut 14.11.2017 uudet asiakaskokonaisuuksien muodostamiseen liittyvät ohjeet (EBA/GL/2017/15).

(2) EBA on antanut 15.12.2015 ohjeet pankkitoimintaa säännellyn kehyksen ulkopuolella harjoittavien varjopankkiyhteisöjen vastuiden rajoittamiseen (EBA/GL/2015/20).

OHJE (kohta 3)

(3) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat edellä kohdissa (1) ja (2) tarkoitettuja EBAn ohjeita, jotka ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi.

13.2 Säännösten soveltaminen Rahoitus- ja vakuutusryhmittymään

(4) EU:n vakavaraisuusasetuksen 389 artiklan mukaan asiakasriskillä tarkoitetaan kaikkia asetuksen 3 osan II osaston 2 luvuissa mainittuja taseen eriä ja taseen ulkopuolisia sitoumuksia.

OHJE (kohdat 5 - 6)

(5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan luotto- ja takausvakuutukset rinnastetaan taseen ulkopuolisiin sitoumuksiin.

(6) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan komission delegoidussa asetuksessa N:o 1187/2014[8] mainittua tuntemattomien asiakkaiden lähestymistapaa ei tarvitse soveltaa laskettaessa vakuutusyhtiöiden sijoituksista syntyviä asiakasriskejä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän tasolla.

13.3 Suurten asiakasriskien rajoittaminen

(7) EU:n vakavaraisuusasetuksen 395 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi asettaa 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun rajan 150:tä miljoonaa euroa alhaisemmaksi.

(8) Finanssivalvonta ei ole asettanut alhaisempaa rajaa.

13.4 Suurten asiakasriskien ylitysraportointi

(9) EU:n vakavaraisuusasetuksen 395 artiklassa mainittuja suurten asiakasriskien enimmäismääriä ei saa ylittää. Jos asiakasriski kuitenkin poikkeuksellisesti ylittää sallitun enimmäismäärän, on valvottavan EU:n vakavaraisuusasetuksen 396 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoitettava vastuiden määrä viipymättä Finanssivalvonnalle

[8] *Komission delegoitu asetus N:o 1187/2014 , annettu 2 päivänä lokakuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla, joissa määritetään asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen liittyvä kokonaisvastuu kohde-etuutena olevia omaisuuseriä koskevien liiketoimien osalta*

OHJE (kohdat 9 - 11)

(10) Valvottava voi laatia ylitysilmoituksen Finanssivalvonnalle vapaamuotoisella kirjeellä tai määrämuotoisella Finanssivalvonnan ylitysilmoituslomakkeella, joka on saatavissa Finanssivalvonnan verkkopalvelusta (Sääntely – Määräys- ja ohjekokoelma – Riskienhallinta – Vakavaraisuuden laskenta ja suuret asiakasriskit).

(11) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottava antaa ylitysilmoituksessa seuraavat tiedot:

- ilmoittajan yhteystiedot
- ylityksen syntymisajankohta
- ylityksen määrä
- ylityksen syy
- valvottavan laatima suunnitelma, jossa kuvataan, millä keinoin ja missä ajassa se pystyy saamaan asiakasriskinsä lain sallimiin rajoihin. Jos samaan asiakkaaseen tai asiakaskokonaisuuteen on tehty jo aikaisemmin suunnitelma, jota ei ole pystytty noudattamaan, annetaan lisätietoina esimerkiksi uuden suunnitelman aikataulu, suunnitellut keinot asiakasriskien määrän pienentämiseksi ja syyt suunnitelman epäonnistumiseen.

14 Likviditeettiriskivaatimukset

14.1 Muita tuotteita ja palveluita koskevat likviditeetin lisäulosvirtaukset

(1) Maksuvalmiusvaatimuksesta annetun komission delegoidun asetuksen N:o 2015/61[9] 23 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat soveltaa tasoltaan enintään 5 prosentin ulosvirtausta asetuksen (EU) N:o 575/2013 429 artiklassa ja liitteessä I tarkoitettujen ulkomaankaupan rahoitukseen liittyvien taseen ulkopuolisten tuotteiden osalta.

MÄÄRÄYS (kohta 2)

(2) Valvottavien tulee käyttää likviditeetin ulosvirtausten arvioinnissa ulkomaankaupan rahoitukseen liittyvien taseen ulkopuolisten tuotteiden osalta 5 prosentin ulosvirtausta. Finanssivalvonnalla ei ole tilastollista näyttöä sen tueksi, että ulosvirtaustaso ulkomaankaupan rahoitukseen liittyvien taseen ulkopuolisen tuotteiden osalta voisi olla 5:ttä prosenttia pienempi.

[9] *Komission delegoitu asetus (EU) 2015/61, annettu 10 päivänä lokakuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä luottolaitosten maksuvalmiusvaatimuksen osalta.*

15 Vakavaraisuus- ja likviditeettiriskitietojen julkistaminen

15.1 EBAn ohjeistus

(1) EBA on antanut 23.12.2014 ohjeet Asetuksen (EU) N:o 575/2013 432 artiklan 1 kohdassa, 432 artiklan 2 kohdassa ja 433 artiklassa säädetystä olennaisuudesta, liikesalaisuuden piiriin kuulumisesta ja luottamuksellisuudesta sekä julkistamistiheydestä (EBA/GL/2014/14).

(2) EBA on antanut 27.7.2014 ohjeet varojen sidonnaisuuden astetta (encumbered and unencumbered assets) koskevien tietojen julkaisemisesta (EBA/GL/2014/03).

(3) EBA on antanut 14.12.2016 ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 kahdeksannen osan mukaisista julkistamisvaatimuksista (EBA/GL/2016/11).

(4) EBA on antanut 21.6.2017 ohjeet maksuvalmiusvaatimukseen liittyvien tietojen julkistamisesta maksuvalmiusriskin hallintaa koskevan julkistamisen täydentämiseksi asetuksen (EU) N:o 575/2013 435 artiklan mukaisesti (EBA/GL/2017/01).

(5) EBA on antanut 16.1.2018 ohjeet asetuksen (EU) N:o 575/2013 473 a artiklan mukaisesti IFRS 9 käyttöönoton omiin varoihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi (EBA/GL/2018/01).

(6) EBA on 17.12.2018 antanut ohjeet järjestämättömien saamisten ja lainanhoitojoustosaamisten julkistamisesta (EBA/GL/2018/10). Ohjeita sovelletaan 31.12.2019 lukien.

(7) EBA on antanut 11.8.2020 ohjeet vakavaraisuusvalvontaan liittyvästä raportoinnista ja julkistamisvaatimuksista covid-19-pandemian vuoksi käyttöönotetun vakavaraisuusasetuksen ”pikaratkaisun” mukaisesti (EBA/GL/2020/11*).(Annettu 20.1.2021, voimaan 1.3.2021)*

(8) EBA on antanut 11.8.2020 ohjeet joilla muutetaan ohjeita yhtenäistä julkistamista koskevista siirtymäjärjestelyistä asetuksen (EU) N:o 575/2013 473 a artiklan mukaisesti IFRS 9:n käyttöönoton omiin varoihin kohdistuvien vaikutusten lieventämiseksi, jotta voidaan varmistaa vakavaraisuusasetuksen pikaratkaisun noudattaminen covid-19-pandemian vastatoimena (EBA/GL/2020/12).*(Annettu 20.1.2021, voimaan 1.3.2021)*

OHJE (kohta 10)

(9) Finanssivalvonta suosittaa, että valvottavat noudattavat edellä kohdissa (1) – (8) tarkoitettuja EBAn ohjeita, jotka ovat saatavilla osoitteesta Finanssivalvonta.fi.*(Annettu 20.1.2021, voimaan 1.3.2021)*

(10) EBA/GL/2016/11 kohdan 9. mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat vaatia laitoksia, jotka eivät ole maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä laitoksia eivätkä muita rahoitusjärjestelmän kannalta merkittäviä laitoksia, soveltamaan joitakin tai kaikkia näiden ohjeiden neuvoja asetuksen (EU) N:o 575/2013 kahdeksannen osan noudattamiseksi.

OHJE (kohta 11)

(11) Finanssivalvonta suosittaa, että edellä kohdassa (10) mainitut valvottavat noudattavat EBAn ohjeiden kohtaa 8 sellaisenaan ja muita ohjeissa annettuja neuvoja soveltuvin osin parhaina käytänteinä.

(12) EBA on antanut 2.6.2020 ohjeet vastuiden, joihin sovelletaan covid-19-kriisin vastatoimia, raportoinnista ja julkistamisesta (EBA/GL/2020/07). Näistä ohjeista Finanssivalvonta on antanut erilliset määräykset ja ohjeet 3/2020: Ohjeet vastuiden, joihin sovelletaan covid19 – kriisin vastatoimia, raportoinnista ja julkistamisesta *(Annettu 20.1.2021, voimaan 1.3.2021)*

15.2 Merkittävän tytärluottolaitoksen tai -sijoituspalveluyrityksen julkistamisvelvollisuus

(13) EU:n vakavaraisuusasetuksen 13 artiklan (1) kohdan mukaan EU:ssa emoyrityksenä toimivien laitosten on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen kahdeksannessa osassa säädetyt velvoitteet konsolidoidun asemansa perusteella.

(14) EU:n vakavaraisuusasetuksen 13 artiklan (2) kohdan mukaan EU:ssa emoyrityksenä toimivan rahoitusalan holdingyhtiön tai EU:ssa emoyrityksenä toimivan rahoitusalan sekaholdingyhtiön määräysvallassa olevien laitosten on täytettävä EU:n vakavaraisuusasetuksen kahdeksannessa osassa säädetyt velvoitteet kyseisen rahoitusalan holdingyhtiön tai rahoitusalan sekaholdingyhtiön konsolidoidun aseman perusteella.

(15) EU:n vakavaraisuusasetuksen 13 artiklan (1) ja (2) kohdan mukaan EU:ssa emoyrityksenä toimivien laitosten merkittävien tytäryritysten ja tytäryritysten, joilla on olennaista merkitystä paikallisten markkinoidensa kannalta, on julkistettava EU:n vakavaraisuusasetuksen 437, 438, 440, 442, 450, 451 ja 453 artiklassa tarkoitetut tiedot yksittäisinä yrityksinä tai alakonsolidointiryhmän tasolla.

(16) Toimivaltaisen viranomaisen on annettava perusteet, joilla se arvioi tytäryrityksen merkityksen. Perusteista on säädetty seuraavan asetuksen liitteessä 1 osassa 5: Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 650/2014 toimivaltaisen viranomaisen julkistettavaksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU mukaisesti kuuluvien tietojen muotoa, rakennetta, sisällysluetteloa ja vuotuista julkistamisajankohtaa koskevista teknisistä täytäntöönpanostandardeista.

MÄÄRÄYS (kohdat 14 - 15)

(17) Tytärluottolaitosta tai -sijoituspalveluyritystä pidetään merkittävänä, jos sen taseen tai, jos tiedot ilmoitetaan konsolidoidun vakavaraisuuden perusteella, tytärluottolaitoksen tai -sijoituspalveluyrityksen konsernitaseen loppusumman osuus emoyrityksen konsernitaseen loppusummasta on vähintään kymmenen prosenttia.

(18) Merkittävää tytäryritystä koskevia vaatimuksia ei sovelleta sellaiseen suomalaiseen alakonsolidointiryhmän emoyritykseen, jonka suomalaisen emoyrityksen tulee julkistaa konsolidoidut vakavaraisuustiedot.

16 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tullessaan seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet:

- Määräykset ja ohjeet N:o 25/2013: Vakavaraisuuden laskenta ja suuret asiakasriskit
- Määräykset ja ohjeet N:o 10/2014: Julkistettavat tiedot varojen vakuussidonnaisuudesta ja varoista, jotka eivät ole vakuuskäytössä
- Määräykset ja ohjeet N:o 4/2013 Stressatun Value at Risk -luvun sekä maksukyvyttömyysriskin ja luottoluokan siirtymäriskin kattamiseksi vaadittavan pääoman laskenta

Näillä määräyksillä ja ohjeilla kumotaan myös Finanssivalvonnan 31.12.2013 julkaisema kannanotto 2/2013 EU:n vakavaraisuusasetukseen sisältyvistä toimivaltaisen viranomaisen harkintaan jätetyistä sääntelyoptioista.

17 Muutoshistoria

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu niiden voimaantulon jälkeen seuraavasti:

Annettu 25.8.2020, 21.10.2020 ja 20.1.2021, voimaan 1.3.2021:

- lisätty 2.5 luvun kohtaan (2) ohjeet luottoriskin vähentämisestä laitoksille, jotka soveltavat IRB-menetelmää omia LGD-estimaattejaan käyttäen, kohtaan (3) Ohjeet rakenteellisten valuuttapositioiden kohtelusta asetuksen (EU) N:o 575/2013 (vakavaraisuusasetus) 352 artiklan 2 kohdan mukaisesti, kohtaan (4) ohjeet etuoikeusluokan painotetun keskimääräisen maturiteetin määrittämisestä, kohtaan EKP:n ohjeistus ’ECB guide to internal models’ ja EKP:n suuntaviivat (EU) 2020/978 sekä kohtaan (6) kolme EBAn covid-19 pandemian vastatoimiin liittyvää ohjetta.
- korjattu 6 luvun (22) kohdassa oleva viittaus toiseen kohtaan
- muutettu 7 lukua seuraavasti:
    - siirretty (4) kohta (10) kohtaan, johon päivitetty EKP:n sisäisten mallien ohjeen konsolidoitu versio ja lisätty maininta, että Fiva ottaa ohjeen huomioon soveltuvin osin vähemmän merkittävien luottolaitosten sisäisiin malleihin liittyvässä valvonnassa
    - korjattu (6) kohdassa olevan ohjeen julkaisupäivä [aiemmin kohta (7)]
    - lisätty EBAn CRM-ohjeet (8) kohtaan ja (9) kohtaan suositus noudattaa ohjeita
    - lisätty alaluku 7.4 ja kohta (14), joissa kerrotaan IRBAan liittyvien hakemusten ja ilmoitusten toimittamisesta Finanssivalvonnalle
    - lisätty kohta (18), jossa mainitaan Euroopan keskuspankin antamat suuntaviivat 2020/978
    - tarkennettu (21) kohdan maksukyvyttömyyden toteutumisajankohtaa [aiemmin kohta (19)]
    - poistettu uuden maksukyvyttömyyden määritelmän käyttöönottojanakohtaan ja käyttöönottoajankohdan ilmoittamiseen liittyvät kohdat sekä vanhan maksukyvyttömyyden määritelmän kynnysarvot, koska uusi määritelmä on otettu käyttöön viimeistään 1.1.2021 alkaen [aiemmin kohdat (14) loppuosa, (15) – (16) sekä (20 – 23)]
- lisätty 10.1 luvun (4) kohtaan EBAn ohjeet ja (5) kohtaan suositus noudattaa ohjeita
- lisätty 11 luvun (3) kohtaan EBAn ohjeet ja (4) kohtaan Finanssivalvonnan suositus noudattaa ohjeita
- muutettu 15 lukua seuraavasti:
    - lisätty (7) - (9) kohtiin EBAn ohjeet, jonka johdosta kohtien numerointi jatkossa muuttunut
    - lisätty (12) kohtaan maininta Finanssivalvonnan määräyksistä ja ohjeista 3/2020

Annettu 18.1.2022, voimaan 21.1.2022:

- muutettu 1 luvussa määräyksien ja ohjeiden soveltamisalaa ottamaan huomioon vaihtoehtorahaston hoitajia koskeva laki sekä muuttunutta sijoituspalveluyhtiöitä ja rahastoyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä

- lisätty lukuun 2.1 tarpeellisia säädöksiä ja muilta osin muutettu luvussa 2 eräiden säädösten nimiä

- lisätty 6 luvun (5) kohtaan uusi saamisten luokka

- kumottu luku 14.1 (EU:n vakavaraisuusasetuksen kuudennen osan soveltaminen sijoituspalveluyrityksiin) jolloin aikaisemmasta luvusta 14.2 ”Muita tuotteita ja palveluita koskevat likviditeetin lisäulosvirtaukset” on tullut uusi luku 14.1.

Muutokset liittyvät pääosin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/2033 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/2034 kansalliseen täytäntöönpanoon. Samalla määräyksiin ja ohjeisiin on tehty hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) edellyttämä lisäys.